IV. évfolyam. Arad, 1889. Julius 10. Szerda. 183-dik szám.

Szerkesztőség:
Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában.
Bérmentetlen leveleket csak ismeri kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában van, hova a hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmentve küldendők.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASAGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:

helyben:		vidékre	
1 évre	12.— frt	1 évre	14.— frt
fél évre	6.— frt	fél évre	7.— frt
¼ évre	3.— frt	¼ évre	3.50 frt
1 hóra	frt	1 hóra	1.20 frt

Hirdetések dijja:
egy hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 6 kr., minden következőnél 4 kr.
Bélyegdij külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 krajczár.

Az aratás.

Arad, julius 9.

Az aratás kezdetét nálunk átlagosan Péter Pál napján lehet tenni Bár az idén némely vidéken, különösen a rozs aratását korábban is megkezdették ott, hol homokos a talaj, mert az égető hőség a kalászok megérését siettette. Sok év óta a gazda kilátásai ilyenkor, a gabona aratás elején, nem voltak oly kedvezőtlenek, mint az idén. Vissza kell menni 1879-ik évre s csak akkor volt ilyen kevéssé örvendetes aratás, mint a minőnek az idei igérkezik.

Hazánk a végletek országa és földmivelési viszonyaink az éghajlat sajátossága miatt igen sok kárt vallanak.

Az őszi vetést reppant szárazság, a tavaszit pedig folytonos eső gátolta. S midőn végre a vetőmag sok fáradság után április végén mégis az anyaföldnek át volt adva és a fiatal vetésnek csirázása végett jótékony esőre lett volna szükség, akkor megint olyan szárazság kezdődött, minőre 1873 óta alig emlékezünk.

Sem május, sem junius hónapban kiadós, országos eső nem volt. Pedig ez a két hónap dönt a kalászos növények termése fölött Szerencse, hogy legalább gyakori zivatarok voltak, mert különben csakugyan inség állott volna be, mint 1879-ben.

E zivataresőknek megoszlása nagyon egyenlőtlen volt. Egészben véve az ország nyugoti része több esőt kapott, mint a keleti, mint általában Nyugat Európa termése az idén sokkal jobb lesz a keletinél. Franczia- és Angolországnak kedvező aratási kilátásai vannak, ellenben Oroszországban rosszul áll a dolog. Ez egyébiránt, ha ugyan Amerika, melyről ma még semmit sem tudunk, nem ellensulyozza óriási tömegeivel, ránk nézve jelentékeny gazdasági előnynyé válhatik.

Mezőgazdaságunkban még mindig a gabonanemüek dominálnak. Sajnos, hogy fontos okok tartják vissza a gazdát a takarmánynövényeknek nagyobb müvelésétől. A szárazság még nagyobb baj a takarmánynövényeknek, mint a gabonának. S azért még nagyobb veszélyeknek van kitéve. Ha pedig pl. a Tisza-medenczében rosszul ütne be a takarmány, az olyan gazdaságot, mely fősulyt az állattenyésztésben helyez, teljesen tönkre tenné.

Es ha a nagy sikságon télen járhatatlanokká vált utak miatt a tél végén elfogyna a takarmány, a marha-állomány okvetlenül éhen veszne. Ilyen fatális helyzet veszélyei miatt a magyar gazdaember, valamint tőke hiánya miatt is, inkább buzát termel, mint takarmányt. Látjuk is, hogy a buzával bevetett terület az idén 150,000 kataszt. holddal több, mint tavaly. Annál nagyobb baj, hogy 5.108,000 hold buza termése a tavalyihoz képest jelentékeny csökkenést fog az idén eredményezni. A hivatalos tudósitások és jelentések konstatálják, hogy a buzaterületnek negyed részén a termés közepesen aluli lesz, holott tavaly csak 6·6 százalék volt ilyen és 21 százalék középen felüli, (az idén csak 11 százalék); 63 százalék számára a hivatalos adatok **középtermést jeleznek** (tavaly 73 százalék). A praktikus mezőgazdák azonban még ezen számokat is tulságosan kedvező kombináczióknak látják. Az ország nagyobb részének, nevezetesen buzában, gyenge közép termése lesz. A rozs valamivel még kedvezőtlenebb lesz, ami — tekintve a nép táplálkozását — sulyos körülmény. A juniusi nagyobb esők, melyek e hónap második felében jöttek, a rozs számára már elkéstek. A buzánál talán még hatottak a megfejlődésre. Arpának és zabnak, valamint a tengerinek bizonyára legtöbbet használtak ezen esőzések, ami a szegényebb vidékekre nézve, hol a tengeri kenyérlisztnek is szolgál, elég áldás és szerencse

Es ha ezután normális természetü viszonyok fognak uralkodni ez évben, nem kell inségtől tartanunk, ami elég szerény és sovány eredmény oly országban, hol haladás, müvelődés, jólét első sorban a mezőgazdaságtól függ.

Ez jelzi a lakosság azon részének helyzetét, mely termelvényei nagyobb részét maga fogyasztja el Más szempont alá tartoznak a nagyobb termelők, kiknek gazdasága vállalkozás jellegével bir. Ezeknek kilátásuk természetesen még kedvezőtlenebbek, bár kétségkivül a további fejlemények még javithatnak ezen. Igen fontos ezen szempontból, hogy Oroszország, Európának leghatalmasabb gabona állama, rossz termésnek néz eléje. De hát az még csak egy tényező.

Ep oly fontosak a tényezők: azon államnak termései, melyek gabonát kivülről hoznak, és ami az alaphangot adja: Ejszak-Amerika termése.

Nagyon merész jóslás volna ma már az aratás utáni áralakulásokról bizonyosat mondani; annyit azonban talán lehet állitani, hogy az áremelkedés legalább is nincs kizárva.

Az aratás egyébiránt az idén megyék, sőt ugy szólván községek szerint oly különböző lesz, hogy az eredmény nem fog tömegjelenségekben mutatkozni. Sok ezer gazda lesz olyan, kinek nem lesz oka a panaszra a tavalyi aratáshoz képest. Fognak akadni azonban olyanok, kik alig lesznek képesek kötelezettségeiknek megfelelni, amit bizonyára az elkésett esőnek köszönhetnek. Bizonyára azonban ezek közt is azok, kik rendezett viszonyok közt élnek, meg fogják állani helyöket A mai hitelviszonyok minden hitelképes embernek nyujt eszközöket arra, hogy pillanatnyi kedvezőtlen viszonyokból baj nélkül kimenekülhessen. Nagy mérvü rázkódtatásokra és válságos jelenségekre tehát nem fog kerülni a sor.

Miniszterválság előjelei Ausztriában. A keddi „Wiener Allgemeine Zeitung" jelenti, hogy az osztrák minisztertanács aznapi ülésén a kabinet összes tagjai **kedvezőtlennek, sőt komolynak jelezték a mai politikai helyzetet Csehországban. Gautsh** közoktatásügyi miniszter lemondásának hire ismét el van terjedve. A hir annál kevésbbé valószinü, mert sem ő, sem Prazsak vagy Bacquehem nincsenek Bécsben.

A mérsékelt ellenzék oszlása. Mint budapesti politikai körökben biztos értesülésként beszélik, az országgyülés őszi megnyitásakor **több mérsékelt ellenzéki képviselő befog lépni a szabadelvü pártba** és ugyancsak a mérsékelt ellenzék egy két tagja — ki hasonló szándékkal van, de mert a legutóbbi ülésszak alatt is még erősebben exponálta magát az ellenzék mellett, — egyelőre **pártonkivüli** álláspontot fog elfoglalni, s ha az állami administrácziót behozatala nyiltan fog proklamáltatni, fentartás nélkül fognak ők **is a szabadelvü pártba belépni.**

A feltámasztott irridentizmus.

(Politikai levelezőnktől)

Bécs, julius 8

Minthacsak semmiféle kellemetlenségtől sem akarna bennünket megkiméln a sors. A szerbiai események miatt felháborodott kedélyek alig kezdenek csillapodni, máris uj gondokat okoznak az olasz exaltadók igazolatlan és váratlan támadásai. Tekintettel azon jelenségekre, melyeket az olasz pártélet a napokban oly bőven szolgáltatott, meg lehet-e feltétlenül bizni a hármasszövetség ellenállási erejében, mely bizalom nélkül tisztán hiábavalók a roppant áldozatok, melyeket hoztunk és hozunk?

Az olasz nép s a fiatal, erős állam iránti minden tisztelet és rokonszenv mellett is konstatálni kell, hogy a hármas-szövetségben Olaszország az, mely a legkevesebb koczkázat mellett legtöbbet nyer. Az olasz irredentisták utolsó találmánya az a fantasztikus katonai konvenczió, mely szerint Olaszország köteles lenne százezer emberből álló hadsereget küld ni segitségünkre Oroszország elleni háboru esetén. Es e hir kigondolói a legjobban tudják, hogy az egész egy nagy hazugság.

Az Ausztria-Magyarország és Németország között létesült szövetségi szerződés, melyhez Olaszország egyszerüen csatlakozott, annak idején közzétetett s mindenki ismeri a bennefoglalt kölcsönös feltételek határait. Benne minden oly világos és szabatos, a czélok oly tisztán vannak feltüntetve, hogy csak a notorius rosszakarat magyarázhatja őket balul. A három szövetséges egész erejével köteles a megtámadottat védeni egy idegen hatalom ellen. Nyilvánvaló, hogy ily szerződésnek semmi néven nevezendő függelékre szüksége nincs, hogy előre sem az ellenséget, sem a jövő csaták szinhelyét meg nem határozhatták.

Az olasz ellenzék egyik félrevezetett frakcziójának kitörései sajnálandók, de hiányzik minden jelentőségük s éppen nincs oly horderejük, mely arra indithatna bennünket, hogy az olasz kormánynál kérdést tegyünk. Vezető köreink meg vannak győződve **Crispi** ur tökéletes lojalitásáról; minden felett álló **Umberto** király szerződéshűsége, ki az irredentistáknak soha egy jottát sem fog konczedálni. De a triesztiek gatrientiek miatt sem félnek. Az bizonyos, hogy e körökben vannak felforgató elemek, az irredenta elvakitott beavatottjai, de ismerik őket s ügyelnek üzelmeikre, és a nép értelmesebb része tökéletesen igazolja őket. Ettől eltekintve, indittatva érezték magukat, hogy az olasz vidékek vezetésében változást tegyenek. Az eddigi helytartó, **Pretis** báró leköszönt s helyére oly személyiség lesz kinevezve, — Rinaldini helytartósági tanácsos, — ki jobban ismeri a tengermelléki lakosság óhajait és aspirácziót s képes lesz az irredentista agitátorok bujtogatásainak erélyes megállj-t parancsolni.

A hármas szövetség fennáll teljes integritásában és erejében. Az izgatók és lármázók a legkevésbbé képesek megzavarni a viszonyt köztünk s Olaszország közt, nem is szólva a szövetség belső összetartozásának meglazitásáról. Legfeljebb nyugtalan fejüket fogják rajta szétlocsolgatni!

VAROSI KÖZÜGYEK.

— **Aradváros juniusban.** —

(Polgármesteri jelentés.)

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Az 1889. év junius havára vonatkozó jelentésemet van szerencsém a következőkben előterjeszteni.

A közegészségi állapot e hóban elég kedvezően alakult, a mennyiben a betegülé ek száma korlátolt volt és a halálozás az előző havihoz képest jelentékenyen csökkent. nevezetesen az összes halálozás 36 esettel, a szorosan varosi lakosok halálozása 28 esettel volt csekélyebb, mint május hóban.

A felmerült betegülések közül a hurutus tüdőlajok, csorvás és hurutos tápcsatorna betegülések nagyobb számban szerepeltek; különösen a kisdedek közt a hevenybélhurut — a nagyhőség befolyása alatt — sürübben kezdett mutatkozni.

A hó közepén előfordult számos heveny gyomor-bélhurut betegülés azon felnőttek és serdülők közül, kik a Zemplényi-féle kávéházban fagylaltot élveztek. A baj származási okának kipuhatolása végett a kávéház összes felszerelése, a fagylalt készitése körüli eljárás, a fellülmaradt s lefoglalt fagylalt az ahhoz használni szokott minden kellék vizsgálat, illetve vegyi bémlés alá vétetett; a lefoglalt vanilia az országos vegykisérleti állomáshoz lett küldve. A vizsgalat még eddig befejezést nem nyert.

Heveny-fertőző betegség a kanyaróárvány által van leginkább képviselve. E hóban ugyanis még harminczhat uj betegülési eset van bejelentve, azonban ugy bel, mint kültorjességre nézve mindinkább korlátolva látszik és halálozást e hóban már nem okozott. A bárányhimlő néhányszor, a diftheritisz egyszer jött elő, a hökhurut s a tifus egy-egy esetben vált halálossá.

Elhalt a városi lakosságból 60 egyén; ebből 31 fi, 29 nő. A város területén elhalt idegenek száma 12, összesen 72.

Halva született 3 Öngyilkosság előjött 4. Baleset egy esetben.

A halálozás évi aránya 1000:

A megyei közkórházban ápoltatott 305, az izraelita kórházban 7, összesen 312 egyén. Ebből gyógyult 110, javult 49, meghalt 15, ápolás alatt maradt 138.

Az aradmegyei közkórházban gyógykezeltetett 30 helybeli illetőségü egyén.

A népesedési viszonyokban a mult hóban beállott hanyatlás megszüntnek jelezhető. A születések száma a halottakét 47-tel meghaladta.

Született 107 gyermek, 49 fiu. 58 leány; törvényes 89, törvénytelen 18.

A születések számaránya: 1000.31·7.

A személy és vagyonbiztonság, amennyiben azt nagyobb mérvü bünes tek meg nem zavarták, kielégitőnek tekinthető.

A 21 esetben előfordult kisebb tolvajlás tettesei mind kipuhatoltattak.

A kihágási biróságnál május hóról elintézésben maradt 6 ügy, junius hóban befolyt 97 ügy, összesen elintézés alatt állott 103. Ebből elintéztetett 55, a királyi biróságokhoz áttétetett 46, tárgyalás alatt maradt 2.

Letartóztatva volt 48 egyén, elitéltetett 25, a királyi biróságokhoz átadatott 23.

A kapitányi hivatal hatáskörébe tartozó kisebb kihágási ügy tárgyaltatott és elintéztetett 17

Letartóztatva volt 25 egyen, ezek közül eltolonczoltatott 9, kiutasittatott 7, rendőrileg fenyittetett 9

Nyilvántartásba vétetett 518 cseléd, 200 gyári munkás és 9 idegen munkát kereső

A vendéglőkben száliva volt 1269 utazó.

Szolgalati viszonyból eredő panasz tárgyaltatott 8, megtenyittetett 11 cseléd.

A kapitányi hivatal, mint iparhatóságnál ipar-jogositványt nyert 10 iparos, 6 kereskedő.

Iparát áthelyezte 3 iparos.

A tanoncz-lajstromba bevezettetett 4 iparos, 3 kereskedő tanoncz; felszabadult 3 iparos, 12 kereskedő tanoncz.

A tanoncziszony megszünt 2 iparos, 1 kereskedőnél.

Jelen volt 92 segéd, munka könyvet kapott 5, ideiglenes igazolványt 1, ideiglenes igazolványnyal jelentkezett 3.

A ipar-kihágási igtatóba befolyt 4 ügy, büntettetett 1 iparos, 2 segéd, 5 tanoncz.

A városi szegény ápoldában elhelyezve volt 34, juniusban felvétetett 1, maradt 35 egyén.

Elelmezésükr 1027 adag étel és 1027 adag kenyér szolgaltatott ki.

Havi segélyben részesitett szegények száma volt 291, juniusban felvétetett 10, elhalt 5, ápoldában felvétetett 1. Maradt a hó végén 298.

A város által tartott árva és lelenczgyermekek száma volt május hóban 45, juniusban felvétetett 1, maradt 46.

A magánosok által dajkaságban tartott gyermekek száma volt 148, juniusban bejelentetett 8, elhalt 3, más helyre adatott 6, maradt a hó végén 147.

A gáj-külvárosi alkapitányi hivatalnál tolvajlás 1 esetben fordult elő. A tettes kinyomozása nem sikerült. Kisebb kihágás büntettetett 4, rendőrileg fenyittetett 6 egyén.

Nyilvántartasba vétetett 16 cseléd, 275 gyári munkás.

Tüz 2 esetben volt, és pedig junius 11-én d. u. 2 órakor Petrovits Tivadar szerb lelkész nj-terem-utczai 30. számu házánál a fáskamarába tüz ütött ki, de elfojtatott. A gyujtogatásra gyanu forog ugyan fenn, de a tettes kipuhatolható nem volt.

Junius, 14-én d. u. a közuti vaspálya téglagyar részvénytársulat téglagyár telepen egy nagy szin végébe a villám beütött és a szinből 6 pár szarufa közé leégett, a tető többi része megmentetett. — A kár 260 frtért helyreállittatott.

A közegészségi biróságnál május hó végén elintézetlen maradt 182 ügydarab, junius hóban befolyt 940, összesen elintézés alatt állott 1122 Ebből elintéztetett 882, elintézetlen maradt 240 Végrehajtás foganatosittatott 128; árverés megtartatott 7 esetben.

A katonaügyek szabályszerüen vezettettek.

Az utóállitás megtartatván, állandó az sorozás elé vezettetett 45 hadköteles, kik közül mint alkalmas az ajánlás és beosztás fenntartása mellett besoroztatott 11, alkalmatlannak találtatott 34.

Felülvizsgálat elé állittatott 2, alkalmasnak találtatott 1, alkalmatlannak 1.

Idegen illetőségü állitas köteles elővezettetett 86.

Hadmentességi adó kötelezettségre helybeli illetőségü hadköteles összeiratott 82.

Tartalékos és szabadságos katona tartózkodásra és távozásra jelentkezett 297 közös hadseregbeli és 115 honvéd.

A hó folyamán laktanyakon kivül a vendéglőkben elszallásoltatott 4 tábornok, 11 törzstiszt és 27 főtiszt, magánosoknál 3 főtiszt, 102 honvédlegénység

A közmunka ledolgozása folytattatott, május hóról maradt 207 kettős, 62 egyfogatu 11646 ledolgozatlan napszám; ebből ledolgo tatott 48 kettős, 1888 kézi, megváltatott 2 egyes fogatu és 24 kézi, leiratott 50 kettős fogatu, 2 egyes fogatu és 2029 kézinapszám. Maradt julius hóra 557 kettős fogat, 60 egyes fogat és 9617 kézi napszám.

A kurticsi tornyai uton a rostált kövics kihordása ugy a vizesi ut, valamint a bodrogi-ut helyreállitása folyamatban van.

Az **adóbehajtási** eredmény a következő volt:

Allami adó befolyt	10336 frt 77	kr.
Leiratott	26263 frt 89	kr.
összesen:	36600 frt 66	kr.
Hadmentességi dijban	562 frt 05	kr.
Leiratott	62 frt —	kr.
összesen	624 frt 05	kr.
Községi adó befolyt	3954 frt 84	kr.
Leiratott	12853 frt 47	kr.
összesen	16808 frt 31	kr.
Közmunkaváltság dij bef.	257 frt 12	kr.
Leiratott	40 frt 20	kr.
összesen	277 frt 32	kr.
Illeték befolyt	1378 frt 40	kr.
Kamarai dij befolyt	8 frt 91	kr.
Idegen adó befolyt	452 frt 78	kr.
Leiratott	1269 frt 54½	kr.
összesen	1722 frt 32½	kr.

Az árvapénztár forgalma volt bevételben a május havi 61998 frt 31½ kr; maradványnyal együtt 81492 frt 50½ kr. kiadásban 1320 frt 18 kr, maradvány 80172 frt 32½ kr.

1889. év II. negyedében az I. negyed évi maradványnyal együtt bevétel volt 109708 frt 85 kr., kiadás 29536 frt 53 kr, maradvány 80172 frt 32 kr.

A házi pénztár forgalma volt:

bevételben	53036 frt 18½	kr.
kiadásban	50741 frt 90	kr.
maradvány	2294 frt 28	kr.
Bormérési illeték befolyt	3054 frt 76	kr.
Sör „ „ „	2207 frt 74	kr.
összesen:	5262 frt 50	kr.

A mértékhitelesitőhivatalnál hitelesittetett 165 hordó, 153 folyadék mérték, 162 száraz tárgy mérő 4 suly és 8 mérleg.

Hitelesitési dijban befolyt 713 frt 37 krajczár.

Arad, 1889. julius 8.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.

KÜLFÖLD.

A csehtartománygyülési választások. Az osztrák belpolitikát az ifju csehek váratlan, meglepő győzelme dominálja. Mindenütt az esélyeket látogatják és a következményeket taglalják. melyeket az ultranazionális, — talán ultraradikális is — elemnek elhatalmasodása fog érlelni a cseh mezőkön. Mély lehangoltság uralkodik a Rieger-féle táborban, örömzaj harsog Gregr és társai táborából. Indokolt-e az első és helyén van-e az utóbbi? Nem hiszszük. Az ó cseheknek még nincs okuk Jeremiás szerepét játszani a romokká lett reményeken és aspirácziókon. A megpróbáltatás, melyen most átestek s melyet talán meg is érdemeltek, azt a tanuságot rejti magában, hogy eddigi politikájukat meg kell változtatniok. Nagyobb önállóság a feudális urakkal szemben s nyugodtabb, józanabb oktatása a cseh népnek nemzeti aspirácziói követésében: ezek az eszközök a már-már elillant bizalom visszaszerzéséhez. Es az ifju csehek örömzaja is nemsokára elröppen. Minél tovább gondolkoznak kivánságaik felett Gregr és társai, annál alaposabban kell megismerkedniök azoknak hatalmas redukálásával. A monarchia közjogi viszonyában, megmozditásában, ami legmagasabb postulatumként vétetett fel az ifju csehek programmjába, alkalmasint aggasztó, bökkenő lesz E törekvéssel szemben **Magyarország sem maradhatna közönyös**, az a Magyarország, mely, miként azt már oly gyakran volt alkalma bebizonyitani, szivből óhajtja minden nemzetnek szabad fejlődését egy okos autonomia által vont határokon belül s azt ereje szerint támogatja is, de egy felforgató politikától megvonja minden segitségét. Abban a pillanatban, melyben a cseh nép többsége komolyan manifesztálja azon szándékát, hogy a monarchia jelen közjogi viszonyat megváltoztatni s a dualizmusból **triálizmust** csinálni akar, **maga ellen fogja találni a magyar kormányt** és az egész **magyar nemzetet**, melyek egyetértenek ennek a monarchia hatalmi állására káros propagandának leküzdésében.

Vilmos császár angolországi látogatása alkalmával a **belga partokat** is érinteni fogja s augusztus 2-án lesz Antwerpenben, hol II. **Lipót belga király fogja üdvözölni.** A belga udvarnál, valamint a hollandinál Vilmos császár nem tett külön látogatást. mint például Kopenhágában. A hollandinál ezt III. Vilmos király hosszu betegsége okozta s a császár most nem fog a királlyal találkozni, noha nagyon közel lesz országához. Ellenben Lipót királylyal most végbemegy a találkozás, melyben egyszersmind **a két állambarátságos viszonya** ujabb kifejezést nyer.

Koburg Ferdinánd két évi uralkodása. Hétfőn volt két éve, hogy **a bolgárok** a tirnovai nemzeti gyülésen 1887. julius 7-én, **Koburg** Fedinánd herczeget egyhangulag fejdelemükké választották. S ha eddig nem is teljesült az életre való, szabadságát, önállóságát szerető s azt megbecsülni, megvédeni tudó kis nemzet minden jogos várakozása, az kétségtelen, hogy a bolgároknak nincs okuk megbánni választásukat, mert Koburg Ferdinand her-

czeg két évi uralkodása azt fényesen igazolta.

Ez az állapot szemet szúr nemcsak a panszlávoknak, de a velük egy huron pendülő franczia áknak is, kik valótlan hirekkel igyekeznek az ifju állam konszolidaczióját megakasztani. Egy ilyen hazugságnak, melynek éle monarchiánk ellen is irányul, szegi nyakát a „Fremdenblatt" a következőkben:

„A franczia lapok tudósitóinak számos koholmánya közöl egy még a „Journal des Débats"-ba is bejutott. Az emlitett lapnak Bécsből azt jelentik, hogy Stoilov bolgár államférfinak legutóbbi bécsi időzése alatt külön megbizatása volt. Stoilov ugyanis állitólag azzal volt megbizva, hogy megnyerje az osztrák-magyar diplomaczia közbenjárását a bolgár kormány és József exarcha között, Kálnoky állitólag meg is igérte, hogy lépéseket tesz a nagyvezérnél, őt ráveendi, hogy befolyását a Ferdinánd herczeg által óhajtott irányban érvényesitse a püspökökkel való konfliktus kiegyenlitésére. — Habár az emlitett párisi lap bécsi tudósitója, mint láttunk, az általa kifürkészett bizalmas beszélgetésnek már minden részletét is tudni véli, mi mégis teljesen illetékes informaczió alapján állithatjuk, hogy Stoilov, ha egyáltalán az utóbbi időben Bécsben időzött, sem Kálnoky miniszterrel, sem más állásbeli hivatalos egyénnel semminemű érintkezésben nem állott."

A »N. Fr. Presse" brailai tudósitója megerősiti azt a hirt, hogy jun. 28-án „Russu" nevü odeszszai gőzösön 50-nél több orosz tiszt (köztük törzstisztok is) Brailában kiszállt, egyetmást megtekintettek és másnap éjjel a Dunán Szerbia felé tovább utaztak. Ugyane tudósító azt jelenti, hogy oroszok Reni be és a Dunator kolatához számos pontont szállitanak.

A Boulanger per. A franczia szenátus bizottságának ülése nem csütörtökre, hanem szombatra volt összehiva. De a bizottság már pénteken értekezletet tartott, melyen az igazságügyminiszter s Quesnay de Beaurepaire főügyész is jelen volt. A vizsgálati iratok kivonatát mutatták be. Ebből kitünik, hogy a Boulanger tábornok ellenivá arakét féleségek forognak fenn. Első ször politikai tenyek, melyek az állam biztonsága ellení összeesküvésre és merényletre vonatkoznak. Másodszor olyan tények, melyek a közpénzekelsikkasztásának büntényét állapitják meg. Az értekezlet leginkább azon kérdést tárgyalta, vajon mindkét büntény a szenátus mint állami törvényszék elé utasittassék, vagy pedig a második büntény a katonai törvényszéknek adassék át. Ugylátszik a bizottság azon nézetben volt, hogy mindkét ügyben a szenátusnak kell itélnie. A vizsgáló-bizottság szombati üléséről még eddig pozitiv tudósitás nem érkezett.

Crispi Kálnoky gróf nyilatkozatairól. Az olasz kamara keddi ülésén Cavalottinak julius 7-én beadott interpellacziójára Crispi a következőket válaszolja: az isztriai vizeken előfordult esetre vonatkozólag megjegyzi a miniszter, hogy az az osztrák-magyar parancsnok, a ki különben a levegőbe és nem az olasz hajóra lövetett, állásától felmentetett. A két polgárnak letartóztatása, kik közül egyik nem olasz állampolgár, a másik pedig katonaszökevény volt, teljesen törvényszerű volt. Epp ugy teljesen igazoltak a Triesztbe és a Riva Trentóba kirándultak ellen foganatositott intézkedések, mert az egyik kirándulás alkalmával irredentista kiáltások hangoztattak. Kálnoky külügyminiszter nyilatkozatai a delegácziókban méltóságteljesek, eszélyesek és mély bölcsességüek voltak. Kálnoky helyzetében maga Cavalotti sem beszélhetett volna máskép, miután a szövetség fenntartása méltóságteljes eszélyességet igényel. Crispi továbbá kijelenti, hogy a katolikus kongresszusok az osztrák kormány hozzájárulása nélkül folytak le; utal e tekintetben Taaffe miniszterelnök nyilatkozataira, melyekben hangsulyozta, hogy a barátság fenntartásá Olaszországgal főczélnek tekinti. A kamarát ezután elhatározta, hogy üléseit Jszig ea napolja.

A háboru elmélete. A „Nordd. Allg. Ztg« kissé szokatlan tárgyat választott vasárnapi vezérczikke, számára. A háboru kérdésével foglalkozik, persze »szerencsére csak akadémikus módon.« Erre az ad neki alkalmat, hogy ugyane kérdéssel mint mondja, mostanában más lapokban is sokat foglalkoznak, mép pedig nagyobbára „elég hivatlan tollak.« Ennek folytán a német külügyi hivatal lapja szükségesnek tartja körülnézni az ide vonatkozó szakirodalomban s igy a háboru elméletét helyesen megállapitani. Erről ma is a legjobbnak találja azt az elméletet, melyet évtizedekkel ezelőtt Clausewitz porosz tábornok, a hires katonai iró felállitott. Ez az elmélet felette érdekes a modern politikai helyzetszempontjából is. Clausevitz tábornok ellensége volt az ugynevezett „Absolut háboru" elméletének, mely harminczas években uralkodott, s mely a háborut valami teljesen magában állónak tekintette, mely semmiféle kapcsolatban sincs az általános politikával. E nézet ellen szállt sikra Clausewitz s azt hirdette, hogy a háboru, valamint okaiban és keletkezésében, ugy egész folyamán és befejezésében a legbensőbb kapcsolatban áll az illető ország általános politikájával s ugy kell hozzá alkalmazkodni, mint az eszköznek a czélhoz. Clausewitz abban foglalta össze nézetét, hogy a háboru nem egyéb, mint a politika folytatása más, vagyis erőszakos eszközökkel. Ezt a nézetet a „Nordd. Allg. Ztg." minden részében helyesnek találja s azt mondja róla, hogy követésre is talált mindazon háborukban, melyeket a mostani emberöltő viselt. Hogy ezt a „Nordd. Allg. Ztg." éppen most tartja szükségesnek vezérczikkekben konstatálni, az meglehetős figyelmet kelt, mert aligha történt bizonyos czélzat nélkül.

LEGUJABB POSTA.

— **Montenegrói hirek.** Péter nagyherczeg juliusban meglátogatja Csettinjét. Daczára a Montenegróban látszó nyugalomnak, az izgatás folyton tart a novibazárban. A fejedelem Becsir Kuljics mohamedán emigránst elakarta küldeni a kolasini törökhöz, hogy barátságos viszonyt kössön velük, de a kisérlet nem sikerült, mert a törökök fenyegetéssel válaszoltak. Erre a nikriai börtönből megugrott Vujovics és Zvizdojevics bandáját küldték a szandzsáksághoz. A rablókat azonban visszaverték. A kisérletek meghiusulása miatt a határkerületek főnökeit elmozditották hivatalukból. Az előkelő Petrovics és Vukovits családok közt egy nagy verekedés miatt nagy viszály tört ki. Egy Petrovicsot Niksicsbe kellett internálni. Az éhség miatt sok montenegrói kivándorol Novi-Bazárba. Nikita fejedelem a kegyvesztett Marko Milyanov vajdával is baráti viszonyba akar lépni, megnyerje az észak-albániai törzseket.

— **Bismarck Waldersee gróf ellen.** A keddi berlini lapok élénken foglalkoznak a „Nordd. Allg. Ztg." czikkével, melyben Bismarck herczeg meginti Waldersee grófot. A legtöbb lap a két államférfiu meghonosulását magyarázza ki e czikkből. Feltünik, hogy a „Kreuzzeitung" mélyen hallgat a félhivatalos czikkről. A „Nationalzeitung" megjegyzi, hogy ez az első nyilvánulása a Bismarck és Waldersee közt támadt konfliktusnak. — A nép — ugymond — tudja, hogy Bismarck a katonai szempontokat is beleszövi politikai számitásaiba s a bizalomban, melylyel neki a német nemzet adozik, II. Vilmos is épp ugy osztozik, mint I. Vilmos. — A „Vossische Zeitung" azt hiszi, hogy a Waldersee ellen való izgatással épp az ellenkezőjét érik el annak, a mit el akarnak érni, Jól tudja mindenki, hogy e támadások Waldersee feje felett magasabb helyre vannak intézve, mert nem merik ujra felkelteni a nemzet felháborodását, melylyel a Frigyes császár ellen való támadásokat visszrutasitotta. Ezek az uj támadások csak megszilárditják Waldersee állását. de mégis kárhozatosak, mert azt a hitet terjesztik a külföldön, hogy a német kormánykörökben kiütött a teljes anarhia. Bismarck herczeg csak ugy lehet Waldersee gróffal szemben mindenható, ha népszerű és szabad politikát követ, de igy két szék között könnyen a pad alá eshetik.

— **Oroszország készülődik.** Standard nak jelentik Konstantinápolyból, hogy az orosz diplomaczia minden lehető módon arra törekszik a szultánnál, hogy Törökországot szövetségre, vagy legalább háboru esetén semlegességre birja. E czél elérésére az orosz diplomaczia bizalmatlanságot igyekszik kelteni a szultánban Ausztria-Magyarország, Németország és Olaszország ellen.

Az orosz határról jelentik Bécsbe, hogy julius folyamán két lovas-hadosztály (8 ezred) vonul be a novoszielika-kotini határvonalra.

NAPTAR.

Julius 10. Szerda. Róm. kath. naptár: Amália sz. Prot. naptár: Jakobina. Görög-orosz naptár (junius 28) Czirill és János ev. Nap kél 4 óra 16 perczkor, nyugszik 7 óra 54 perczkor.

Julius 10 Aradváros köztörvényhatóságának közgyülése délután 5 órakor.

Julius 10. Az arad-mezőhegyesi élővíz csatorna engedélyezési tárgyalása délelőtt 9 órakor.

Julius 12. Aradmegye közigazgatási bizottságának ülése délelőtt 9 órakor.

Julius 13. Táncmulatság a ligetben a siketnémaskola javára.

Julius 13. Kereskedőifjak juliálisa a városligetben

Julius 14. Az első aradi önk. polg. tüzoltók juliása a csálai erdőben.

Julius 17. Esküdtszéki tárgyalás Mikuleszku Vergil székesuti lakos ellen az aradi sajtóbiróságnál délelőtt 9 órakor.

Julius 29 A debreczeni dalárdisták érkezése Aradra délelőtt 11 óra 30 perczkor. Este 8 órakor hangverseny és táncvigalom a városligeti vendéglőben.

Julius 29. Aradmegye évnegyedes közgyülése délelőtt 9 órakor.

Julius 31. Esküdtszéki tárgyalás Barcianu János temesvári birlapi ó ellen az aradi sajtóbiróságnál d. e. 9 órakor.

A „Kölcsey Egyesület" könyvtára (Szabadságtér 1 sz.) a közönségnek rendelkezésére áll kedden és szombaton d. u. 3—4 s pénteken 11—12 óra között.

Az „Aradi Közlöny".

Az „Aradi Közlöny" julius elsején negyedik évfolyamának második felébe lépett, s igy bizalommal szólitjuk fel apunk olvasóit az előfizetések megujitására.

Programmunk, igen természetesen, marad a régi és leszünk továbbra is a szabadelvüpártnak minden körülmények közt helytálló organuma

Figyelmünk jövőben is Arad- és Csanádmegyék közs és gazdasági életének minden jelentősebb mozzanatára ki fog sék. Lássuk hát élő szemeinkkel, hogy mi terjedni és ebbeni tisztünkben áh letagarozottabb tervszerüséggel fogunk ellentálani az oly rohamosan terjedő politikai és szellemi elvadulásnak

Egyebekre nézve pedig, igyekezn fogunk a családi körök szórakozásainak — a már szokott válogatottságu — regény és tárczaközleményeinkkel megfelelni.

Kérjük tehát lapunk barátait és elvársainkat, hogy az „Aradi Közöny"t körükben terjeszteni szivesked enek, hogy igy közös czélunknak minél nkább megfelelhessünk.

Kérjük lapunk azon előfizetőit, kiknek előfizetése junius végén lejárt, hogy előfizetéseiket mielőbb megujitani szivesked jenek, nehogy a lap szétküldésé ben fennakadás álljon be.

Arad, 1889. junius 25.

Az „Aradi Közlöny."
kiadóhivatala.

Az

„ARADI KÖZLÖNY".

(Megjelen mindennap.)

Előfizetési feltételei.

Helyben házhoz hordva:

Egy évre	12 frt	— kr
Fél évre	6 „	— „
Negyed évre	3 „	— „
Egy hóra	1 „	— „

Vidékre szétküldve:

Egy évre	14 frt	— kr
Fél évre	7 „	— „
Negyed évre	3 „	50 „
Egy hóra	1 „	20 „

HIREK.

ARAD ES VIDEKE

— **Személyi hir.** Végh Aurél kir. tanácsos, az aradi államjavak érdemes igazgatója a tegnapi nappal kezdődőleg hosszabb időre terjedő szabadságát megkezdte s ezt nagyrészt csanádmegyei birtokán, Kaszaperen, töltendi, távolléte alatt az igazgatóság vezetését a halli fürdőből a napokban hazatért Stverteczky Elek, az igazgatóság ügybuzgó titkára vette át.

— **A pénzügyi reform személyváltozásai.** Mint jól értesült forrásból értesülünk, Kartók Pál temesvári pénzügyigazgató hasonló minőségben Pozsonyba neveztetett ki. Előléptetést és áthelyezést várhatnak Jelinek pénzügyi tanácsos és Makovicska pénzügyi titkár pénzügyigazgatókká. Temesvári pénzügyigazgatóvá, hir szerint, vagy Győrbirá Samu jelenlegi kir, adófelügyelő, vagy pedig Kollmann Károly volt temesvári kir. adófelügyelő fog kineveztetni. — Hir szerint Lőcs Rezső aradi kir. adófelügyelő is nyugalomba vonul, sőt már utódját is emlegetik.

— **Az arad-mezőhegyesi élővizcsatorna** ügyében a május hóról elhalasztott engedélyezési tárgyalás ma, julius hó 10-én, délelőtt 9 órakor tartatik meg Aradmegye székházának nagytermében. Az érdekes ülésen, mint ez ügyben a miniszterium által megbizott elnök Ormos Péter alispán fog prezideálni. Jelen lesznek az összes érdekelt megyék, városok, községek, vizszabályozási társulatok és magánbirtokosok képviselői s előre látható, hogy a tárgyalás ismét élénk és vitás lefolyásu lesz.

— **Városi közgyülés.** Aradváros köztörvényhatósági bizottsága juliushavi rendes ülését ma, szerdán délután fogja megtartani az általunk már közzétett tárgysorozat szerint, melyből kitetszik, hogy ez alkalommal ismét kerül több érdekes ügy elintézés alá. Figyelmeztetjük a városatyákat, hogy ma, tekintettel az óriási hőségre, az ülés nem, mint eddig szokásban volt, 4 órakor, hanem délután 5 órakor veszi kezdetét.

— **Debreczeni dalárdisták Aradon.** Mint már emlitettük, a debreczeni dalárdisták e hó 29-én érkeznek Aradra, hogy itt hangversenyt rendezzenek. A vendégeket az EMKE helyi választmánya s az aradi dalegylet fogadják. Az utóbbi különösen nagy erélyt fejt ki abban, hogy minél ünnepélyesebbé s a debreczeniekre elfeledhetlenné tegye a köztünk töltendő napot. A két egyesület együtt ülésezik és állapitja meg a programmot, melyet legközelebb egész terjedelmében közlünk. Most annyit irhatunk, hogy a debreczeni dalárda tagjai e hó 29-én délelőtt 11 óra 30 perczkor érkeznek Aradra az erdélyi személyvonattal. A vasutnál a helybeli kollegák, az EMKE tagjai s a közönség fogadja az érkezőket, azután diszbevonulás rendeztetik. Hatvanegy dalárdista jön. Délben 2 órakor ismerkedési bankett lesz Wittmann-vendéglőjében, hol a közönséget is szivesen látják. Este 8 órakor a városligeti vendéglő nagytermében kiváló programmal összeállitott hangverseny, ezután pedig a táncvigalom reggelig, belépti dij mellett. A ligetet ez alkalommal elzárják, 50 kr lesz a belépti dij, mely magára a hangversenyre szól. A liget ki lesz világitva s lámpionokkal ékesitve. Másnap délben 2 órakor ismét bankett Wittmannál, azután a vendégek megnézik a 15 vértanu siremlékét s a város egyéb nevezetességeit. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy a vendégek elszállásolásához nyujtson segédkezet s a ki vendégeit akar magának, ezt az EMKE választmányánál vagy Kresz Ferencznél, az aradi dalegylet karmesterénél, vagy pedig szerkesztőségünkben jelentse be.

— **Az E. M. K. E, aradvárosi fiókjának** t. választmányi tagjait, valamint az aradi dalegylet t. bizottságát tisztelettel meghivom a holnap csütörtökön délután 5 órakor az iparoshaz földszinti tanácstermében tartandó gyülésre. Tárgy: A debreczeni dalegylet fogadtatásának s az Aradon rendezendő hangverseny módozatainak megbeszélése. Vásárhelyi Béla, elnök.

— **Krecsányi Ignácz,** kinek tudvalevőleg Aradváros szinügyi bizottsága oda adta a szinházi igazgatást, levelet intézett a napokban Salacz Gyula polgármesterhez, melyben azt kéri, hogy a szerződés aláirása végett ne kellessék neki Aradra jönnie, hanem azt küldjék el neki Budára. A polgármester eleget tett az igazgató óhajának. A szerződést, mely már készen van, a város ügyészsége ma vagy holnap elküldi neki.

— **Darányi emlékszobrának** hovahelyezése ügyében bizottság küldetett ki, melynek tagjai Parecz István tanácsnok, Virágh Lajos főmérnök és Mülek Lajos dr. köztörvényhatósági bizottsági tag. E bizottság tegnap tartotta meg ülését s abban állapodott meg, hogy a megboldogult érdemes főorvos emlékszobrát legjobb lesz vagy a városháza oszloposarnokában, vagy pedig a Lyceum előtti parkban felállitani. Ezt a két helyet fogják javaslatba hozni a közgyülésnek.

— **Házilag kezelt világitás.** Aradváros közönsége minden évben közel körülbelül 5000 frtot petroleumra, melyel a kulvárosi utczákat világositják. Most, midőn mindenben takarékoskodni akar a város, egy bizottságot küldött ki annak megbeszélésére, vajjon nem jobb volna-e házilag kezelni a külvárosi utczák világitását, mert ebből mintegy 1500 frt megtakaritást vár a város, mint ezt a gazdasági szék kispekulálta. A bizottság legközelebb megtartja ülését.

— **Szulkovszki herczeg ügye** ugy látszik, csakugyan azzal végződik, hogy a herczeg Poroszország területén nem marad. A herczeg képviselője, Friedmann dr. berlini ügyvéd egész sor bizonyitványt szerzett össze, melyekben oly egyének, kik az utóbbi években a Leidesdorff-féle bécsi intézetben ápolókként szolgáltak s a herczeget naponta megfigyelték, közjegyzőileg hitelesitve egybehangzóan bizonyitják, hogy a herczeg teljesen ép elméjü. Ezenkivül azon levelek is az ügyvéd kezébe kerültek, melyekben Szulkovszki herczeg nejét és gyámját kérte, de hasztalan, szabaditsa ki az intézetből s e levelek egészséges szellemre és gondolkozásra vallanak.

— Schelling igazságügyminiszter már megigérte, hogy a herczeg ügyét komoly vizsgálat alá veszi és most az ügyvéd megkereste a gyüjtött anyag melléklésével a bonni királyi államügyészséget, hogy a herczeget vétesse kellő megfigyelés alá egyik porosz tébolydában a leghiresebb elmeorvosok alkalmazásával s az eredményhez képest a gyámság alól mentse fel.

— **Filloxera Apateleken.** Szomoru jelentést veszünk Apatelekről. Mint levelezőnk irja, az ottani mokrai szőlőhegyen nagy mennyiségben mutatkozik a filloxera, melyet már a hegyközség konstatált.

— **Utóállitás** tartatik e hó 12-én az aradi várban, mikor is Aradmegye egyes járásaiból mindazon védköteleseket elővezetik, kik a tavaszi utóállitás alkalmával betegség, vagy egyéb okok miatt meg nem jelentek, vagy a kik a tavaszi utóállitás alkalmával felmentettek, de a felmentés okai megszűnt

zetik, kik az idei fősorozásról elmaradtak.

— **Jegyzőválasztás** volt szombaton Eleken, mikor is Magyary Vilmos kisjenői szolgabiró választatott meg nagy lelkesedéssel jegyzőnek.

— **A czukor ára** Az aradi fűszerkereskedőknél folyó hó ötödikétől kezdve a czukor a következő árakon árusittatik el: rész leteladásnál kilója 52 kr. koczkaczukor kilója 54 kr. és süvegszámra kilója 50 kr.

— **Az „Arad-vidéki tanitó-egylet"** központi választmánya juliushó 11-én d. e. 8 órakor a templom-utczai fiuiskola tanácstermében ülést tart, melyre az egylet rendes tagjai tisztelettel meghivatnak. Tárgyak: 1 A mult évi közgyülés által kiküldött képviselők bejelentése a végrehajtóbizottságnál. Erre vonatkozó inditvány. 2. A folyó ügyek tárgyalása és elintézése. 3. Elnöki előterjesztés az országos tanügy érdekében. Nevezetesen: a „Mezőrendőritörvényjavaslat"-ra vonatkozó végleges intézkedés. — Az „Országos Néprajzi-társulat" támogatásának ajánlása az egyetemes tanitói gyülés végrehajtó-bizottságánál. — Záray Ödön, egyl. elnök.

— **Makó Lajos**, ki, mint irtuk, párbajban megsebesült, a javulás utján van. Bár a seb, mely balfülczimpáját és egész balarczát végig hasitja a szájig sulyos természetü, kezelő orvosa, Turcsányi Gyula dr, a sebészeti osztály jeles fiatal orvosa, azt hiszi, hogy, ha csak komplikáczió nem lépnek föl, három nap alatt beheged. A sebesült müvész, kit sokan látogatnak a sebészeti kórodán s kinek báró Splényi Blaha Lujza asszony részvétnyilatkozatát is megvitte, igen jó kedélylyel türi a bajt s már vagy egy koncz papirt teleirt válaszokkal és kérdésekkel, mert beszélnie látogatóival nem szabad.

A zóna-tarifa s a budapest-szeged-temesvári vonat. A. m. kir. államvasutak vonalain augusztus 1-én életbelépő zónadijszabásra való tekintettel tudvalevőleg az osztrák-magyar államvasut is megfelelően módositja dijszabását. Az uj tarifát már elő is terjesztették a mult hó 30-án tartott közös igazgatósági ülésen. A budapest-bécsi, budapest-szegedi és budapest-temesvári vonalakon, mint versenyirányokban, a menetdijak augusztus 1-jétől kezdve ugyanazok lesznek, mint a m. kir. államvasutaknál. A többi vonalakon az igazgatóság leszállitotta az egységdijakat. A budapest-zsolnai viszonylatra nézve kivételt tettek, a mennyiben azon, a zónatarifára való tekintet nélkül, az uj kilométrikus egységtétel szerint való menetdijak lesznek érvényben. — Az uj kilométrikus egységtételek szerint módosulnak a másodrendű vonalak menetárai is. — A menettértijegyek megszűnnek és a hol kedvezmények vannak: az első osztályu utasok II od, a II-od osztályuak III-ad és a III-ad osztályuak fél II-od osztályu jegyeket fognak váltani. A podgyászra nézve eddig endedélyezett szabadsuly szinténmegszűnik.

— **Diszes családi sirboltot** szándékozik felállitani a felső temetőben a Takátsy-család. A sirboltra vonatkozó tervet már benyujtották a mérnöki hivatalhoz.

— **Nemes adomány.** Az Apateleken megalakult első önkéntes polgári tüzoltóegylet részére Solymosy Lajos apateleki nagybirtokos száz frtot adományozott, miért is az egylet a nemes adományért lapunk utján is köszönetét fejezi ki.

— **Hymen.** Röth László dr, temesvári kir. törvényszéki aljegyző eljegyezte Verzár Milka kisasszonyt, néhai Verzár József verseczi kir. közjegyző és özv. Verzárné szül Kremser Ludmilla bájos és müvelt leányát.

— **Az aradi gazdasági egylet** igazgató választmánya folyó évi julius 11-én az az pénteken délelőtt 11 órakor, Aradon, a kereskedelmi és iparkamara helyiségében (templom-utcza Minorita palota, I emelet) az aradi trágyakivitel ügyében ülést tart, melyre a választm. tag urak ezennel tisztelettel meghivataak. Aradon, 1889. julius hó 9-én. Az igazgatóság.

— **Mérgezés marhahussal.** Levelezőink irja: Beél községét és környékét vérlázitó büntett tartja izgatottságban. Gag Juon borzesti lakos a minap hazahajtotta a legelőről marháját, mely az uton hirtelen összerogyott. Gazdája különböző szereket használt, hogy jószágát lábra állitsa, de mind hasztalanul, mert az állat rövid idő multva lépfenében elhullott. A gonosz ember ekkor a lépfenében elhullott állatot az ott elhaladó Klein Ignácz grossi lakosnak eladta, ki az bevitervén a helységbe, még az napköteljesen szétmérte a helység lakosai között. A husból evett Ivucz Juon is, ki már tegnap hirtelen rosszul lett s megbetegszik. Nem tudni még, hogy hányan lesznek áldozata a gonosz ember bünös cselekedetnek. Ott, a hol a marhát felaprózták, haladt el a disznócsürhe s mielőtt a pásztor azokat elzavarta volna onnan, a maradék hust, valamint a vért felfalták. A sertések között is még az nap kitört a lépfenes már több hullott el közülök. A dolog a főszolgabirónak tudomására jutván, az a legszigorubb vizsgálatot rendelte el Klein ellen.

— **Ünneprontók.** Az aradi kir. törvényszék előtt tegnap három pleskuczai atyafi állott, azzal vádolva, hogy a szertartás menetét megzavarták s a papi ornátusban működő lelkészt megsértették. Ugy történt az eset, hogy a gör. kel. husvét alkalmával, midőn Farkas János lelkész a templom udvarán az ekkor szokásos kenyér- és pászka-szentelést akarta végezni, Surtye Iván elébe állott a papnak és rákiáltott, hogy miért a nyugati oldalon kezdi a szentelést s nem a keletin, mint azt elődje cselekedte. A pap felvilágositotta a botránkoztatót, hogy a vallási szertartás azt irja elő, hogy a szentelést a nyugati oldalon kezdje. Surtyé gorombáskodni kezdett a pappal, mire Filemon P. és János is beleegyedett a szóváltásba. Megjegyzendő, hogy az ünnep örömére mindhárom ünneprontó alaposan be volt pálinkázva. Mivel a pap látta, hogy a részeg emberek nagyobb botrányt akarnak okozni, visszavonult a templomba és papi ornátusát levetette. Filemon János ugyanekkor a biróval, Bogya Miklóssal is összeveszett s botrányt csinált. A vádlottak azzal védték magukat a törvényszék előtt, hogy részegek voltak s nem akarták, nem is bántották a papot, mit tanuk is igazoltak. Filemon János oda nyilatkozott, hogy a biró támadta meg őt, mire ösititólag vállára tette a kezét s kérte, hogy ezen a szent napon ne bántsa, mert ez rossz előjel lenne reá az egész esztendőre. Farkas János lelkész, a ki jó magyar neve daczára is alig tud valamit magyarul, azt vallotta, hogy őt a a vádlottak tettel nem illették, nem is fenyegették, csak szóval bántalmazták, de hogy mily kifejezéseket használtak, arra nem emlékszik. Az ügyész (Madzsar Károly dr.) azt inditvány zta, hogy a törvényszék Surtye Ivánt és Filemon Pávelt a büntetőtörvénykönyv 92, §-ába ütköző vallás elleni vétség, Filemon Juont pedig a 84. §-ba ütköző közrendelleni kihágás miatt itélje el. Erre a törvényszék (elnök: Ottrubay Károly, birák Bilkey P. Mihály, Kovács János, jegyző Schartner János dr.) visszavonult s rövid tanácskozás után a két elsőrendü vádlottat a kisebb büntetőtörvénykönyv 82. §-ába ütköző közrend elleni vétségben mondotta ki bünösnek s azért 10 10 frt pénzbirságra, esetleg két-két napi börtönre, Filemon Jánost pedig 5 frt pénzbirságra, azonfelül mindhármat az eljárási költségek megtéritésére itélte, miben ugy a vádlottak, mint az ügyész is megnyugodott. Filemon János megjegyezte, hogy jobb nem apellálni, mert ő tudja, hogy akkor — két hónapi börtönt is kaphatnak. — Erdekes, hogy az itélet kihirdetése után a vádlottak visszajöttek s folyton azon erősködtek, hogy a pénzbirságot — mindharman leülik, mert mégis csak jobb két napig pihenni, mint tiz forintot leszurni. De ebbe az ajánlatba természetesen nem egyezhetett bele a törvényszék.

— **A filokszera terjedése.** Ujabban ismét a közeli Szépfalu község határában, az ugynevezett sanczbergi szőlőkben észlelték a phylloxerát. A szőlők zár alá fognak helyeztetni.

— **Meghivó.** A „Délmagyarországi Tanitóegylet„ által julius 15, 16. és 17. napjain Verseczen a XXIII. délmagyarországi tanitógyülés tartatik meg melyre az egyleti elnökség a tanügy barátait szivesen látja.

— **Mulatság Pécskán.** A pécskai Ipartestület julius 14 én az ó pécskai »Háda" nevezetü erdőrészben zártkörü tánczvigalmat rendez. Részvételi dij: Családonkint 1 frt 20 kr. Személyenkint 60 kr. Kezdete délután 4 órakor. — Kedvezőtlen idő esetén a tánczvigalom julius hó 28-án fog megtartatni. A tiszta jövedelem az iparosház alap javára fordittatik.

— **A temesvári félmilliós huzás.** Nem 144 ezer frt, hanem félmillió az az összeg, mit a bécsi ismeretlen a temesvári kis lottón a 44. 50, 88 számokra nyert. Az illető ugyanis nemcsak az emlitett Patek féle lottógyüjtődében tette meg e számokat ternoseccora 5 frtjával, hanem még több lottogyüjtődében is, ugy hogy a nyeremények összege körülbelül fél milló frtra rug. A rendkivüli eset persze általános beszéd tárgyát képezi Bécsben ugy a nagy közönség körében, mint a mérvadó körökben. A nyeremények eddig nem vétettek föl. A seilergassei, Lerche Mária-féle lottógyüjtődében tegnapelőtt két idegen ur jelent meg s megmutatták a lottógyüjtőnőnek azokat a reskontókat, melyekre 96,000 frt nyereség esett s csak azt kérdezték, vajjon az illető számok csakugyan kihuzattak-e? Az igenlő válasz után az idegenek e szavakkal távoztak: »Jó, a többi majd megválik." E két ur közül azonban egyik se volt az, ki a számokat megtette. A Patek-féle lottó-gyüjtő de egész vasárnap zsufolva volt emberekkel, kik az „eseményt" beszélték meg s gyakran rázták meg kétkedőleg a fejüket, mintha nem tartanák az egészet »tiszta dolog"-nak. A látogatók közt volt a közönség által észre nem véve, néhány perczig a szerencsés nyerő is. — Kijelentette, hogy a 144 ezer forintot hétfőn veszi föl a lottó-igazgatóságnál s azután a gyüjtőde tulajdonosainak és főirónőinek 5000 frtot ad hálája jeléül. — A nyerő, ki nevét vonakodott megmondani, azt mondta, hogy magyar állampolgár s Temesvár közelében lakik. A számokat, melyek gazdaggá tették, állitólag álmodta. Az illető nemcsak 44, 55, 80 számokat tette meg hatszor, ötforintjával, hanem a 44, 50, 55, 80, 88 számokból hat-hat háromtagu számsort kombinált s mindenikre külön 5 frtot tett. Minthogy kombinált sorai a kihuzott öt számból voltak képezve, ily módon hat ternoseccot nyert. A szerencsefia e számokat, a mint erősiti álmodta. Ezelőtt tizennégy nappal ugyanazon gyüjtődeben először tette meg ugyanoly kombinációval; nyolcz nappal később másodszor — mindig eredmény nélkül, mig végre a harmadik huzáson a temesvári árva fiu a számokat kihuzta az urnából. E külön ös tételek természetesen felkeltették a lottógyüjtőnő érdeklődését. Soha sem szokott a lutrin játszani, de ezuttal a számok annyira megtetszettek neki, hogy elhatározta magát, ugyanazon sorokra tiz-tiz krajczárt tenni. Most természetesen sajnálja, hogy ezt nem cselekedte a másik két esetben is, mert most ő is szép összeget dughatna zsebre. A legutóbbi információk szerint több ben vannak a nyesők, mert a lottó-igazgatóságnál többen jelentkeztek már a kihuzott számok reskontóival. Rauscher bibornok halála óta, amikor az u. n. „kardinális számokat" sokan tették meg és ki is huzattak, hasonló eset nem történt. A pénzt különben nem Magyarországon kell kifizetni a nyerőknek, hanem Ausztriában valamint Magyarországon fizetik ki a nyereséget, ha az illető itt tette meg a számokat s Ausztriában huzták ki. A nyert összegek kifizetését el kellett halasztani, mert az igazgatóság nem volt ily jelentékeny összegek birtokában.

— **Egy kis csillagászat** Julius hónap csillagászati nevezetességekben nem igen bővelkedik. Julius 12-én részleges holdfogyatkozás lesz s a zérdekes látvány nálunk is látható A nap hossza elsején 15 óra 48 percz volt s a hó végéig 54 perczet fogy. A hold fényváltozásai a következők: Első negyed ma volt 7 óra 15 perczkor reggel, holdtölte 12-én lesz 10 óra 8 perczkor este, utolsó negyed 19-én 9 óra 1 perczkor este, ujhold 28-án 1 óra 17 perczkor reggel. A bolygók járása nem mutat fel semmi különöset, Falb Rudolf dr jóslása szerint kritikus napok julius 12-ike és 28 ika.

— **Milyenek a férfiak!** A rendőrség két részeg embert szedett fel a napokban: az egyiket egy ujtelepi korcsma előtt, a másikat meg egy pernyávai „borsör-pálinka-csarnok" előtt találtak az árokban. Bevitték mind a kettőt a városházára. Reggel, miután kijózanodtak, előfogták őket hogy mondják meg mi a nevök, s hol laknak. Megmondták. Az a kit az ujtelepi korcsma előtt szedtek föl, Z. János pernyávai lakos, az, meg a kit a pernyávában találtak K. János uj telepi lakos. Mikor aztán kérdezték tőlük, hogy ha már isznak s berugnak, miért nem isznak s rugnak be legaláb a maguk varosrészében mindketten, mintha csak összebeszéltek volna egybenhangzóan azt felelték: azért, mert igy jobban mulathatnak, mivel az „asszony" nem mehet utánuk! Lám ilyenek a ferfiak, igy járnak tul az asszonyok eszén!

— **Árlejtést** tartott tegnap délelőtt Aradváros gazdasági széke a szegények házában elhelyezett egyének ruhaszállitására. Legelőnyösebb ajánlatot a Sonnenfeld es Schwarcz czég nevében Scheffer Lipót tett, ki 5 százalék árleengedést ajánlott meg a kikiáltási árból. Az eredmény felett a városi közgyülés fog dönteni.

— **Arionhegedü-hangverseny.** Ma szerdán esti 8 órakor a „Fehér Kereszt" szálloda nyári helyiségében, Arionhegedü-hangversenyt rendeznek a Szabó testvérek. Szabó Béla zeneszerző egyetlen müvész ez „Arionhegedün", mely különös szerkezete és játékmódja folytán páratlan szép csengő hanggal bir. Azonkivül előadások egészen uj szerkezetü, saját találmányu „Forteczitera"-kon: hegedü, czimbalom-, hárfa- és mandolin-utánzások (imitátiók)is adatnak elő.

x A gyomor és bél az ember belszervezetének legfontosabb részei, melyek a testi jólét fentartását elősegitik. Szükséges tehá', hogy az ember mindig oly szer birtokában legyen, mely ezen testrészek megrontása esetén rövid használat után teljesen kigyógyitják. Egy ily szer az évtizedek óta az egész osztrák-magyar monarchiában kedvelt „dr. Rosa életbalzsama" Tragner B. gyógyszertárából Prágában. Kapható minden nagyobb gyógyszertárban az osztrák-magyar monarchiában.

TÖRVENYSZEKI CSARNOK

— Egy lázitó román pap bünpere. —

(Utolsó nap.)

Szathmár, julius 8.

Alaczfalusi lázitópap ügyében a szatmári törvényszék ma fejezte be a végtárgyalást, melyről a következő részleteket irhatjuk:

A mai negyedik napi folytatólagos tárgyalás a legnagyobb érdeklődés mellett folyt le. A tágas terem és a karzatok zsufolásig megteltek, főképpen hölgyek voltak nagyszámmal. A jogász-kar szintén nagyszámmal volt képviselve. A vidékről is nagy közönség sereglett egybe. Papp Zsigmond tanu a védő által jelleme ellen intézett támadásokra s kiválóan azon körülményre, hogy ő Madarász Kosztán tanu vallomását kierőszakolta volna, kiván nyilatkozni — Elnök erre engedélyt nem ad, de védelmére előadott okmányait elfogadja és azokat az iratokhoz csatolja. Ezután felovastatik a giródtótfalusi gyülés terjedelmes jegyzőkönyvének hiteles forditása, valamint a vádlottnak Laczfalu község előljáróságától kiállitott erkölcsi bizonylata. A bizonyitási eljárás ezzel befejeztetvén, az ügyész másfélóráig tartó vádbeszédben inditványt tesz. Beszédében kifejti, hogy a törvényhozásnak hivatása az állami s társadalmi rendet megoltalmazni az izgatások ellen, mely a belbéke fentartásának alapkövét képezi. Fejtegeti a szabadsajtó, szabad gyülekezés, szólásszabadság jogait. Ezek tulkapási esetén szomoru következményeit. Lukács giradtótfalusi beszédét a büntetőtörvénykönykönyv 172. §-ának második bekezdésébe ütközőnek nyilvánitja. Igyekszik bebizonyitani, hogy a vádlott tényleg elkövette az igazgatás vétségét, mert sikerült hallgatóiban gyülölséget ébreszteni a magyarság ellen. A tanuk vallomásával igazolva van, hogy a vádlott beszédében az inkriminált részek tényleg beufoglaltatnak. A védelem Papp Zsigmond jelleme ellen, kitől a feljelentés eredt, kifogásokat tesz, melyeket részben igazolni képes nem volt s azok részben megczáfoltattak. Duma László terhelő vallomása ellenében maga a védelem sem képes kifogásokat emelni. A vádlott maga is beismeri, hogy az elkeseredés hangján enyhitett alakban adta elő a vádpontok sérelmes kifejezéseit s ez maga elég lett volna, hogy a müveltség alacsony fokán álló hallgatóságot felizgassa. Ambár a vádlott tagadja, hogy mindezeket izgatási szándékból mondotta volna, a büntető törvénykönyv 5-ik szakasza alatt keres menedéket. A vádlott cselekedete a büntetőtörvénybe ütközik, mert tudva és akarva, tehát szándékosan követte el, lévén a gyülés előtt elég ideje annak megfontolására. A vádlott átlépte a gyülés programmjának határát, mely körülmény adat az izgatás vétségének megállapitásához, a mi a büntetés kiszolgáltatásánál jelentékeny figyelmet érdemel. A vádlott és társai hazafias érzületének megitélésénél nagy sulyt fektet azon körülményre, miszerint a törvény szine előtt megtagadták a hazai hivatalosnyelv használatát, holott azt tökéletesen beszélik. A vádlott előadása azon benyomást tette rá, hogy nem törvényszékhez beszél, hanem közönséghez A közönség nagy számban jelen volt román ajkuaihoz és a román sajtó képviselőihez, hogy szemükben martirság magaslatára emelkedjék s ez által anyagi czéljai eléressenek. De számitása gikszert adott, mert kiláthető, hogy martiromsága nem czél, de eszköz, hogy idegen szerzőktől irt, általa Bukarestben kiadott imádsagos s egyéb könyve neki annál nagyobb jövedelmet biztositsanak. Ha esküdtszék előtt állna, bizonyitékai közé felhozná a hazafisagot; elmondaná, miszerint a vádlott hires beszédében kifejtett aspiracziók által országunk területi é sége van megtámadva. Hosszabban fejtegeti az izgatás vétsége tárgyi és alanyi tényálladékának beigazolását s kéri a btkv. 172. szakasz nak második bekezdése szerint elitélni.

Ot peroz szünet után

Coroianu Gyula védő terjeszti elő védbeszédét. Kéri, hogy jelen speciális esetben a törvényszék nyujtson alkalmat annak beigazolására, hogy alkotmányos országunkban a polgári jogok respektáltatnak, mert a szabad eszmék közlése, mint védencze tette, eszközli a haladást. Kivánatosnak tartja, hogy a törvénykezés ezt biztositsa. Fejtegeti a btkv. 182. paragrafusát, mely kizárólag csak az izgatást sujtja. A kuria 1887. 75. törvénye szerint jelen esetben az izgatás teljesen ki van zárva, miért is tárgyi tényálladék fenállását tagadja. Hogy a vádlott a programmtól eltért, szintén nem igazolja az izgatás vétségének elkövetését. Erősen megtámadja a vádhatározatot, melynek megokolása nem elegendő a vád fennállásahoz. A vádlevél szerint a vádlott olyan beszédet tartott, mely szerint a jelen viszonyokkal legnagyobb mérvben elégületlen s ebben teljesen igaza van. Konstatálni kivánja, hogy a románok tényleg mellőzve vannak: három millió román közül kuriai biró csak egy van, főispán egy sincs, holott 23 törvényhatóságban ők 66. százalék többségben vannak. Pedig a törvény intézkedése szerint arányos méltányosságban kellene részesülniök. — E méltatlanság miatt kvalifikáltak nagy részének külföldre kell menekülniök kenyerüket megkeresni. Jelenleg több, mint 4000 diplomatikus román van idegen földön. Hogy kultur-egyletekről, melyek a románok nyelve és nemzetisége ellen létesültek, felháborodással beszélt, megmagyarázható. Kiváló n a Széchenyi társulattal szemben, mely kellő ellenőrzés nélkül bocsátja könyveit a nép rendelkezésére. Felmutat egy könyvet, mint e társulat kiadványát, többi közt az foglaltatik, hogy egy kutyát is szentté avattak, mivel egy alvó gyermeket megmentett a kigyómarástól. Ily viszonyok között maga is helyesli Lukács agitácziót. A gyótfalusi ülésről felvett jegyzőkönyvet sem tekinti bizonyitéknak, mert Lukács beszédét nem adja hiven szó szerint. A hiteles forditását is megtámadja, több kifejezéseit a valósággal ellenkezőnek nyilvánitja. A tanuvallomásuk közül Pap Zsigmondné, ifj Roth Mátyásé és idősb Liptáké volna hivatva a tárgyi tényálladék megállapitására. Ezen tanunk azonban nem beszámithatók, mivel érdekeltek voltak az által, hogy a bünvádi feljelentést ők tették meg vádlott ellen. S igy ők lettek közvetlen okozói hatnak átszenvedett vizsgálati fogságnak, melegnek sulya őket érintené vádjuk visszavonása által. De nem is értették teljesen az irodalmi oláh nyelven tartott beszéd minden részét, mely félreértésre adhatott okot. Kifogásolja ujólag Pap Zsigmond jellemét s ezért vallomását mellőzni kéri. Különben is Lukács elleni vádaskodását előző összekoczczanásukból származottnak nyilvánitja. Bebizonyitottnak látja, hogy Lukács ba átságra, egyetértésre kérte a népet. A gyülés a király éltetésével vég-ődött. Az ügyész beszédében semmi pozitiv bizonyitékot nem talál. Védelmébe veszi a vádlottat és a tanukat a törvényszék és a közvéleménynyel szemben. Azért, hogy vallomásukat román nyelven tették, melyre törvény által jogositvák, ezen vallomásuk elfogadását a törvényszék részéről kegynek nem tekinti. Ha a románok a törvény által biztositott joga kellőleg respektáltatott volna, Lukács sem szólalt volna fel Giródtótfaluban ugy, mikénti azt tette. Tagadja, hogy a vadlott martiromságot akarna szenvedni, azért, hogy könyveinek vasárt csináljon. Felhozza Herkules és Antheus történetét, melyben a nemzetiségeket hasonlitja Antheushoz, kit Hezkulesnek levegőben kellett megfojtani, hogy az anyaföldtől erőt ne nyerjen. Herkules nem lett erősebb Antheus megfojtásával, holott ketten erejüket egyesitve nagy dolgokat vihettek volna véghez. Elismeri, hogy a románok féltékenyen őrzik anyanyelvüket, — nemzetiségüket a magyarositás ellen, de a föld eldaraborálására sohasem törekedtek. Tévedésnek tartja, midőn azt hiszik, hogy Lukacs és társai kifelé gravitálnak. Kéri, hogy a vádlott megtámadott hazafiságának, becsületének, papi állásának a törvényszék fényes elégtételt adjon, őt ártatlannak mondván ki a vádbelcselekmény terhe és következménye alól felmentse, (A hallgatóság román része romanul éljenez) — Az ügyész kéri felmutatását azon könyvnek, mely a Széchenyi társulat kiadmányának állittatik s a felolvasott nevetséges passust tárgyazza. A könyv felmutattván, konstatálni kivánja, hogy az egy kalendáriom, melynek ugy eleje, mint vége hiányzik s tiltakozik az ellen a »Széchenyi-társulat« nevében, hogy ez annak kiadványa volna, minthogy hiányzik róla azon pecsét mellyel a társulat minden kiadványát ellatja. A vádlott védelmét hosszasabban kivánván előadni, az elnök az ülést délutánra halasztotta. A délutani ülésen vádlott további vedelmétől viszalépvén, az ülést az elnök azon kijelentéssel zárja be, hogy az ítélet holnap reggel 9 órakor fog kihirdettetni.

KÖZGAZDASAG.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— Szesz-üzlet. —

(Julius 9.)

(B.) Szesz. Készáru nagyban 49.00—50 kicsinyben 49.75, hordó nélkül pr. 100 Liter % 35 frt fogyasztási adóval.

— Budapesti gabnatőzsde. —

(Julius 9.)

Elegendő kinálat, tartózkodó vételkedv. Forgalom 25000 mm. Őszi buza 8.06—07. Juniusi tengeri 4.75—4.76. Juli-augusztusi tengeri 5.19—20. Őszi árpa 5.76—77

Hivatalos árfolyam

a budapesti áru- és érték tőzsdén 1889. év julius hó 9-én,

Magyar aranyjáradék 4. sz.	100.—
magyar papirjáradék 5,	95.15
magyar vasuti kölcsön	143.—
magyar keleti vasuti államkötv.	100.—
magyar keleti vasuti államkötvény 2. kib.	—.—
magyar keleti vasuti államkötvény 3. kib.	113.25
magyar földtehermentési kötvény	105.—
magyar földtehermentesités kötv. záradék	105.—
Temes-bánáti földtehermentési kötvény	105.—
Temes-bánáti földterhementési kötv. zár.	105.—
Erdélyi földterhementesitési tkövény	105.—
orvát-szlavon földtehermentési ntesiköty.	105.—
Magyar szőlődézsmaváltsági kötvény	100.—
Magyar nyeremény-sorajegy-kölcsön	141.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorajegy	126.50
Osztrák járadék papirban	83.75
Osztrák járadék ezüstben	84.50
Osztrák járadék aranyban	109.75
1860-iki osztrák államsorsjegy	141.50
Osztrák-magyar bankrészvény	906.—
Magyar hitelbankrészvény	314.75
Osztrák bitelintézeti részvény	301.70
Cs. és ki. arany	5.62
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	9.44
Német birodalmi márka	58.25
London	119.30
20 márkás arany	11.65

Hindy Árpád felelős szerkesztő távollétében, a szerkesztésért felelős:
TÖRÖS TIVADAR.

NYILTTÉR

Alólirott igazgatóság ezennel közhirré teszi, hogy az

Arad-csanádi

gazdasági takarékpénztár

(az aradi és csanádi egyesült vasutak főuti palotájában, földszint)

működését f. é. julius hó 1-én megkezdte s e naptól kezdve naponta:

Leszámitol *váltókat*, előlegeket nyujt *értékpapirokra, nyersterményekre* és *gyártmányokra*, továbbá kölcsönöket ad *telekkönyvezett földbirtokokra, házakra, községek* és *erkölcsi testületek szabályszerü kölvényeire* előnyös föltételek mellett. — Elfogad

betéteket

kamatozás végett s azokat

30 napi felmondásra 4%-al,

90 napi felmondásra 4½%-al kamatoztatja.

A betételek a felek kivánságára a pénztár állásához képest felmondás nélkül is visszafizettetnek.

az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár
igazgatósága.

Ma szerdán f. hó 10-én
este 8 órakor
a »fehér kereszt« szálloda
kerthelyiségében

árionhegedü-hangverseny

SZABÓ TESTVÉREK
által.

Szabó Béla zeneszerző egyetlen müvész az „Arionhegedün", mely különösen szerkezete és játékmódja folytán páratlan szép csengő hanggal bir. Azonkivül előadások egészen uj szerkezetü, saját találmányu »Forteciterá«-kon, melyek szép és erős hangukkal föltülmulják mind a többieket, miután ezek az elsők a zongoraszerkezet után készitett cziterák, melyek a zongorához hasonló rendkivüli erős hangot terjesztenek. A „Forteczitera" kon: hegedü-, czimbalom-, hárfa- és mandolin-utánzások (imitátiók) is adatnak elő.

Müvészies, élvezetes, érdekes és kedélyes előadások.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, hogy becses kivánságának eleget téve igazgatásom alatti daltársulatommal Aradon, Petőfi-utcza 9. szám alatt lévő „Arany oroszlán" kerthelyiségében még néhány előadást rendezek, melyre a n. é. közönség kegyes pártfogásáért esedezék.

Tisztelettel
Karnau Károly,
daltársulati igazgató.

BUDAPESTI TŐZSDE.

Julius 8-án.

	Pénz	Árú
M. kir. aranyj. adóment. 4%	101 60	101 90
„ „ papirjáradék adóment. 5%	94 25	94 55
M. vasuti köl. 120 frt o. é. (300 fc.) 5%	145 25	146 —
M. v. köl. 120 frt egyes dbkban	145 25	146 —
M. 1869. kel. v. á. kötv. (els.) adóment. 5%	99 50	100 —
M. 1873. kel. ár. v. szb. (els.) adóment. 5%	119 —	120 —
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5%	115 —	115 50
M. kir. nyeremény-kölcsön 100 frt	138 50	139 50
„ „ „ 50 frt drbja	138 50	139 50
Tiszai s szegedi kölcsön 4%	126 50	127 50
M. k. földtm. kötvények 5%	104 75	105 25
„ „ „ „ 1867. zárad 5%	104 75	105 —
M. k. földtm. kötvények temesi 5%	104 75	105 —
„ „ „ „ 161. zárad. 5%	104 50	105 50
M. k. földtmi kötvények hvrváth-orsz. 5%	104 —	— —
M. k. földtm. kötvények erdélyi 5%	104 50	105 —
„ „ „ erdélyi jels. urb. vk, (100 frt 5%	98 50	99 50
Szőllődézsmavált. kötv. (100 frt) 5%	99 —	100 50
est vár. kölcsöne 1870. évből 6%	159 75	107 —
P. „ „ 1871. évből 6%	107 —	109 —
Budapest főv, 1880. kölcsöne 6%	100 —	100 25
Budapesti bankegyes. részvényt.	100 —	100 50
Magy, ált. hitelbank	281 —	281 50
Magy. jelz. hitel. II. kib. in. elismv.	— —	— —
Magy. lesz. s pénzváltóbank	99 25	[illegible]

	Pénz	Árú
Magy. orsz. bank részvény-társaság	— —	— —
Osztrák hitelintézet	311 —	311 20
Osztr.-magyar bank	880 —	885 —
I. magyar iparbank	153 —	155 60
Pesti magy. keresk. bank	712 —	715 —
Bécsi bizt. társulat	168 —	17 —
Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	215 —	— —
Első magy. általános bizt társ.	3140 —	3150 —
Foncière pesti bizt. társ.	66 50	67 —
Magyar-franczia bizt. társ.	— —	160 —
Pannonia visszb. társ.	945 —	955 —
Concordia malom	528 —	531 —
Első budapesti malom	1045 —	1050 —
Erzsébet malom	242 —	244 —
Hengermalom	595 —	600 —
Luiza malom	252 —	255 —
Molnárok és sütők mal.	353 —	35u —
Pannonia malom	755 —	760 —
Viktoria malom	130 —	132 —
„Adria“ m. tengeri hajó	— —	— —
Alföld-fiumei vasut 5%	175 60	176 50
Báttaszék-domb.-zákány. v.	— —	— —
Déli vasut 5%	— —	— —
Eszakkeleti vasut 5%	154 50	155 50
Erdélyi vasut 5%	194 50	195 50
Győr-sopron-ebenfurti v.	— —	— —
Kassa-oderbergi vasut	142 —	143 —
Magyar galicziai vasut	160 50	161 60
M, ny. v. (sz.-győr-grác. v.)	157 60	158 —
Osztrák államvasut 5%	232 50	233 —
Pécs-barcsi vasut 5%	188 —	189 —
Tisza vidéki vasut 5%	246 —	248 —
Osztr dunagőzhajózási	— —	— —

	Pénz	Árú
Pesti közuti vaspálya	403 —	405 —
Pesti közuti vasp. élvezet-jegyek	110 —	215 —
Budepesti III. ker, takarakp.	108 —	110 —
Országos központi	452 —	457 —
Pesti hazai első	7325 —	7525 —
Egyesült Budapest fővárosi takp,	452 —	455 —
Magyar ált, takarékp, részvény	88 —	89 —
Alagut	145 —	147 —
Altalános waggon kölcs. társaság	69 —	72 —
„Franklin“-társulat	198 —	200 —
Ganz és társa vasön, és gépgyár	826 —	830 —
Geschwindt-féle szeszgyér	330 —	332 —
Gyapjum, és biz, I. magyar	246 —	250 —
Keresk, épülete	675 —	— —
Könyvnyomda „Athaeneum“	444 —	448 —
„ Pesti	1070 —	1100 —
Kőszénb. és téglagy, (Drasche)	221 —	222 —
Nemzetközi waggon-kölcsön-részvénytársaság	59 —	224 — 60 —
Pesti épitő-társaság	— —	— —
Rimamurány-salgótarj, vasutrvtrs,	100 —	101 —
Salgótarjáni kőszénb,	171 —	172 —
Schlick-féle vasö, és gépgyár	152 —	154 —
Schlick-féle vasö, és gépgy. II, kib	— —	— —
Serfőzde első magyar	810 —	820 —
Sertéshizlaló	270 —	274 —
Sós uti kőbánya	— —	— —
Spodium- és csotlisztgyár	110 —	120 —
Szálloda-részvénytársasag	104 —	106 —
Tégla- és mészégető ujlaki	149 —	150 —
Törk dohányrészvény	— —	— —
Gőztéglagyár kőbányai	25 —	255 —
M. jelz.-bank ny. kölcsönkötv. 4. sz	20 —	105 50

Záloglevelek.	Pénz	Árú
M. földhitelint. papirérték 5%	102 —	102 —
„ „ „ 4%	100 —	101
„ „ „ 4%	96 75	97 —
„ „ arany v. ezüst 5%	125 —	127 —
„ jelzálogbank	103 —	— —
„ „ „ 5%	101 50	102 5
Kisbirt. orsz. földh.-int 5%	102 —	102 —
Osztr.-magyar bank o. é. 5%	101 90	102 50
„ „ „ „ „ 4%	99 60	100 25
„ „ „ „ „ 4%	99 60	100 —
Pesti keresk. bank 6%	103 —	103 50
„ „ „ 5%	101 —	101 50
„ „ „ 5%	101 25	101 —
Albina tak. és hitelint. 6%	101 —	102 —
Elsőbbségek.		
Budapesti lánczhid 5%	104 —	105 —
Loyd- és tőzsde-épület 6%	99 50	— —
M. sz. k. orsz. vörös-kereszt sorsj.	— —	— 75
Osztrák vörös-kereszt-egylet	17 50	13 —
Pénznemek.		
Cs.-kir. arany (vert)	5 63	5 50
Cs.-kir. arany (kör)	5 56	5 —
Osztrák magyar 8 frtos arany	9 52	9 —
20 frankos arany	9 52	9
Osztrák és magyar ezüst	— —	— 59
Német. birod. bankj. vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)	59 10	59 06
Ném. bankp. 100 ném. bir. márkáért	59 15	59 56
Amsterdam 100 holland frt	100 —	102 —
Páris 100 frankért	47 70	50 25
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért	47 60	50 22
London 10 font sterlingért	120 80	125 52

Gyors és biztos segitség gyomorbajok s azok következményei ellen.

Az egészség fentartására, az életnedvek s ennek folytán a vérnek tisztitására és tiszta állapotban való fentartására és a jó emésztés elősegitésére a legjobb s leghathatósabb szer a már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalzsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalzsam a legjobb s leggyógyhatásosb gyógyfüvekkel a leggondosabban van készitve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyus felbufögés, vértódulás, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatósnak bizonyul. Ily kitünő hatásai következtében ezen életbalzsam egy bebizonyult, megbizható háziszerévé lett a népnek. **Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr. Elismerő iratok ezrei bárkinek betekintés végett rendelkére állnak.**

Védjegy.

Óvás! Hamisitások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasitás szerint készitett „Dr. ROSA-féle életbalzsam“ minden üvegecskéje kék burokba van csomagolva, melynek hosszoldalain „Dr. ROSA életbalzsama a „fekete sashoz“ czimzett gyógyszertárból. FRAGNER B. Prága 205—III.“ német, cseh, magyar és franczia nyelven olvasható, széles felein pedig az ide nyomott védjegy látható.

Dr. **ROSA** letbalsama valódian kapható csak a kisitő

FRAGNER B.

főraktárában, gyógysertár „a fekete sashoz“ Prágában 205—III., és BUDPESTEN Török József ur gyógyszerésznél, Kiraly-uteza 12. sz. Budai Emil ur városi gyógyszertárában a Varosház-téren.

Az osztrak-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszertárában van raktár ezen életbalzsamból.

Ugyanott kapható:

„prágai általános házi kenőcs“,

több ezer hálanyilatkozattal elismert **biztos gyógyszer** mindenféle gyuladások, sebek és genyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménynyel használható a női emlő gyuladásánál, a tej tespedésénél s az emlő megkeményedésénél szüléskor, kelevénynél, vérdaganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvarnál, körömgyöknél, az ugynevezett körömféregnél, elkeményedésnél, felpuffadásoknál, mirigydaganatoknál, zsirdaganatoknál, érzéketlen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést felpuffadást a legrövidebb idő alatt eltávolit; s ahol már genyedés mutatkozik, ott a daganatot legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül felszivja, kiéreti és kigyógyitja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelenczékben.

Óvás! Miután a prágai általános házikenőcsöt sokszor utánozzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy az eredeti utasitás szerint csak nálam lesz készitve, s csak akkor valódi, ha a sárga érczszelencze, melybe töltetik, vörös használati utasitásokba (melyek 9 nyelven nyomvák) és kék kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.

HALLÁSI BALZSAM a legbebizonyultabb, számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyitása s az egészen elvesztett hallási tehetség visszanyerésére. — Egy üveg ára 1 frt.

Értesités!

Az 1889. évi julius -én 9214. sz. a. hirdetményekben foglalt feltételeknek, valamint az azokban hivatkozott bérbeadási feltételi füzetek határozmányainak épségben tartása mellett, melyek az élelmezési raktárak és a honvédcsapatoknál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ivenkinti 4 kr. lefizetése mellett megszerezhető,

julius 18-án és 29-én katonai élelmezési raktárnál Temesvárott
„ 22-én „ „ Aradon
„ 25-én „ „ Nagyváradon

A fön emlitett hirdetményekben foglalt élelmezési czikkekbeni szükséglet bérbeadás utján való biztositása czéljából az azokban megnevezett állomásokban nyilvános tárgyalások tartatnak. Az 5% bánompénzzel ellátott irásbeli ajánlatoknak a tárgyalás napján legkésőbb délelőtti 10 óráig az illetői cs. kir. katonai élelmezési raktárakba be kell érkezniök. 276—1·2

Temesvár, 1889. évi julius 1-én.

A cs. kir. 7. hadtest biztossága.

Rozsnyay Mátyás

gyógyszerára

és **művegytani laboratoriuma**

Aradon, Szabadságtér.

Szivesen ajánlkozik minden **bárhol és bárki által hirdetett** gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s készletben tart következő megbizható hatásu szereket:

Chinín-czukor és Chinin csokoládé gyermekeknek könny n beadható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadijjal koszoruztak. Mind az öt világrészben el van terjedve Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek, dr Häger javitott receptje szerint, legmegbizhatóbb szer hideglelés ellen felnöttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian. Biztos hatásu és ár almatlan szerekből összeállitott hajfestőszer. — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppjei. Bármely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 35 kr.

Serail-arczkenőcs. A Rozsnyay-féle szeplők, pattanások és májfoltok elüzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrszépitő hatásában minden más szert feltülmul. Az arczon mutatkozó Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin A lábizzadás és feltörés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valódi tokaji bor. Kitünő minőségüek, dr. Szabó Gyula világhirü pinczéjéből. Ára 1 üveg nek 3 és 4 frt.

Ménesi aszúbor. Egy 35 centl. üveg 1 frt 50 krajczár.

Chinabor. 2% Chinatartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor. 2% Chinin- és vasoxydtartalommal. Egy 30 centlit. üveg 1 frt.

P p 2.5% tartalommal. Egy 20 contiliteres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengáli tüzek. Füst és szag nélkül, vörös, fehér és sárga szinben Egy kl. 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertyafénynyel. Hat perczig égő, 1 drb 60 kr. 12 perczig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 perczig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tíntapor. (Fekete vagy violaszinben) 1 adag ¼ literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalzsama. A megfagyott kezet vagy lábat 3—4 nap alatt biztosan meggyógyitja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle meghülésből eredt rheumás és csuzos fájdalmak ellen igen hires és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni pora, mely mindenféle köhögést biztosan gyógyit. Ára 40 kr.

Mindezen gyógyszerek — a pakolási csekély költhégek hozzáadásával — bárhova posta utján is elküldetnek.

Ugyancsak ezen gyógyszertárban minden vegyszerészeti czélra megbizásnk elfogadtatnak és lelkiismeretesen végrehajtatnak.

Stukatur-nád.

Alant jegyzet czégnél nagyobb mennyiségü és igen jó minőségü

stukatur-nád

igen jutányos árban

kapható.

Seidner Bernát,

BERZOVA. 290—1.3

6—1889 k. p. v.

Hirdetmény.

Arad sz kir. város központi választmánya a részéről ezennel közhirré tétetik, hogy az aradvárosi választó kerületben az országgyülési képviselő választókuak a folyó évben kiigazitott és a jövő 1890 évben érvénnyel biró ideiglenes névjegyzéke **1889 évi julius 5-ől 25-ig bezáróla** a városház tanács termében közszemlére kitétetik.

Az ideiglenes névjegyzék ellen az 1874 évi XXXIII t. cz 44 és 45 §-aiban előirt módon irásban benyujtandó felszolalások f. évi julius 5 től 15-ig az ezekre szintén irásban teendő észrevételek pedig f. é. julius 6-tól 25-ig Arad sz. kir város polgármesteri hivatalában fogadtatnak el.

Arad sz. kir. város központi választmányának 1889. évi junius hó 4-én tartott üléséből.

kiadta s. k

Árkai Hálmán

közp. vál. helyettes.

M. kir. államvasutak igazgatósága,

Hirdetmény.

(Magyar-osztrák-német fa- és fakéreg forgalom.

I. potlék életbeléptetése.

A fentnevezett, - 1888. évi augusztus 1. óta érvényes — díjszabáshoz **f. évi julius hó 1 töl** szamitandó érvénynyel az I. pótlék lép életbe.

Ezen pótlék tartalmazza:

zeel) Az árfolyam különbözeti táblázatokat, melyek ökrint ugy a ródijszabásban valamint magában a pótmában foglalt dijtételek f. évi augusztus hó 15-től intmitandólag felemelendők lesznek és pedig a további intézkedésig a táblázatokban „b“ alatt kitüntetett összegekkel.

2) Vámközvetitési illetékek megszabását oly fakuldemé yekre nézve, a melyeknek elvámolása köbméterekbe (fölözve) rakva történik.

3) Egyes német állomások helyviszonyainál-fogva natkozó különleges határozmányok megváltozta t?

4) Azon határozmányok módositását, melyekvt mi lett a stetini dijtételek Swinemündével való forgalomban alk lmazandók.

5) Uj magyar és német állomások felvételét az különböző kivételes dijszabásokba

6) dijtételek változtatását, s végül

7) a nyomdahibák helyesbitését.

Megjegyeszük még, hogy a szóban lev — ugy a m. kir. államvasutak dijszabási osztályában, valami a részes vasutaknál megszerezhető -- ótlék utján eszközöit dijfelemelések csak f. évi aug. 15-ével lépnek hatályba.

Budapest, 1889. julius hó 20-án.

A m. kir. államvasutak igazgatósága

kötelékben részes vasutak nevében

Felhivás.

Az 1883. évi XLIV. t. cz. 36. §-a bekezdése értelmében közzé tétetik, miszerint az 1889. évre kivetett összes közadók — a fegyveradó kivételével az adófőkönyvben előirattak.

Ennélfogva felhivatik az adóköteles közönség, hogy adókönyvecskéjét előirás illetve az esetenként már előirt adók összesitése végett legkésőbb folyó évi augusztus hó 15-éig különbeni birság terhe alatt az adóügyi osztálynál bemutassa.

Arad, 1889. junius 21.

A városi tanács.

Nyomatja és kiadja az Ungrleider-féle könyvnyomda Aradon.